

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossett[m] Episcopvm faventivn

Jahr: 1646

Kollektion: Zoologica

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN367611805

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805>

LOG Id: LOG_0120

LOG Titel: De Scope. Cap. IIII.

LOG Typ: chapter

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

Miraris nostrò quòd carmine diceris Osis,
Sic veterù à proo cum tibi nomen Ois? 10
Aurita et similes, & habet seu noctua plumas,
Salantemq; acutus mancipat apud aum.
Hinc falso capti & facile nos dicimus Osis,
Hoc tibi conueniens tu quoq; nomen habe.

D E S C O P E . Cap. III.

ET si magnitudinis merito Scops & Vlulae & Aluconi, quibus minor est, postponenda veniret, non una tamen de causa Afionem statim subiungendam esse putauit. Toto enim corporis habitu Afionem ita exprimit, ut nisi magnitudo diversa esset, inquit, Bellonius, adem aum dices. Nam inter cetera insignem illam notam cum eo communem habet, quod cornuta sit, moribus etiam & ingenio illi est quam simillima, nempe & saltandilividine, & imitatione mimica. Deniq; quoniam his ipsis procul dubio de causis ab authoribus plerisq; praesertim a Theodoro Gaza cum Afione confundatur. Quin & hoc curauimus ne cornutas seu auritas aues nocturnas, ut potè specierum quadam cognatione iunctas separaremus. Reliquis etiam quæ sequuntur, aures desunt.

Æ Q V I V O C A .

Scops pi-

a L. 14.c.

et 2. Salta-

b. L. 1. Po-

Etroymo-

reg. qui.

SCOPS Athenæo genus est piscis. Ex eodem & Athenæo apparet, quod Σκόψ & forte σκοπεῖ. 30
στριψα saltationis quoddam genus, siue gestus inter saltandum fuerit. Nam σκώψ (inquit) gestus quidam est propicientium, extrema manus supra faciem inclinata, ut Ae. schylus etiā testatur. Solent quidam manum oculis hoc modo ad frontem imam opponere, spe etaturi aliquid, ne offendantur a luce, & ut oculorum imbecillitati consulatur, & forte qui Scopem saltant, imbecillus sepe Scopum aut noctuarum instar oculis esse hoc modo simulant, qui lucem apertam ferre nequeant. Quanquam scriptores prisci, ut Athenæus, saltationē quādam Scopem dictam velint, non ab hac oculorum protectione, sed à motuum & gesticulationum varietate, quod aui, haec imitatrix similiter varijs moribus gesticulati soleat. Nam & Pol. lux, In Scope saltatione (inquit) qua & σκωπεῖς dicebatur, collum quodammodo circum agebatur ad imitationem aut etiā nomint, qua, dum saltantes imitatur homines, capitur. Sed decentior apetit. forsitan hæc saltatio fuerit, quæ cum corporis gestibus, tūm visus infirmitate Scopē imitatur. Imitabatur teste b Scaligero in hac ipsa morphismi specie etiā ætates. Itaq; sensus exprimebat cū scipionib; Itū saltantes ἡ ποντιονες nominabantur. Siquidē γυναικες significarunt ligna tertia ⁴⁰ tertia, quo nomine dicebatur, qui in grallatorijs phallis saltabat amicti pellucida veste Taretna.

S Y N O N I M A .

a L. 9.c. 14

ATHENÆUS a Alexandriū Mindium citat, qui apud Homerum aliquos Κάτας legere, abfīg. sigma initiali tradat, & Aristorelem sic σκωπεῖ nominasse. Idem annotat Eustathius in quintum Odysseæ, necnon Aelianus Speusippus quoq; (inquit) & Metrodorus Κάτας dixerunt. Itē Epicharmus. Frequentius vero legitur Scops, cuius hæc nominis ratio est. Scopes Græcè dicuntur (inquit) Eustathius, vel a voce inepta παπά τὸ σκαύπτειν, 50 vel quod noctu maximè cernunt παπά τὸ σκαύπτειν, εἰς νυκτί παπέραι τὸ σκάψειν, vel deniq; quod varietate, gesticulationū, quibus naturaliter videntur homines σκαύπτειν, id est, qui illos deridere, & dejudere solent, reficiunt. Quinimō verbum σκωπεῖν deductum esse ab his ipsis aibus Athenæus author est, quod imitando irridere significat. Apud Germanos quidem, Græco huic verbo σκωπεῖν simile fere est, & eius ē significationis spotten. Apud Latinos hæc auis Scops nomine nondū invenit; quod enim Afionem vbiq; Gaza pro Scope vertit, & alij forsitan eius versione decepti, idem existimant, toto sanè cælo errant, quod antetiam monuimus. Eam verò aum, quā nos argumētis paulo post adducēdis adduci, Scope esse putamus, Itali vulgò Chiuvino Bononię plerim vocat. Cū, n. Chiù sit & nomē & vox Oti propria, hæc verò auicula & specie ac figura corporis, necnon voce cundē, quā maximè repræsentet, sola corporis magnitudine excepit.

¹⁰ cepta & coloris modica diversitate, non temerè voce à Chiù diminuta, hāc Scopem Chiuno, b l.2. de 4
quasi Otum paruum aut pusillum dixerūt. Eādem ob causam Gallis, ut testatur b Bellonius, vn ab. c. 35.
Petit Duc, quasi parvus dux nuncupatur. Quod autem Vlulam Latinorum ex hac ave faciat nō
probo. Nam Vlulam cornutam nullus veterum habet. Scops verò & Chiuno Iraiorum & quā
ipse pingit pro Vlula, cornibus seu auribus in vertice insigniuntur. Præterea avis haec, quia ip
se Vlulam, nos Scopem putamus, Noctua minor est, vt esse debet. At verò Vlula, iuxta c Aristο c L 8.c.3.
telē, Aluconī compar, nēpe Gallinaceo maior, aut saltem æqualis est Germani hanc avē ut potē
quæ apud ipsos rara sit inuentu, & exoticā paruan N̄ etiam Italicā vocant, Kleine froembd Noctua I
oder Vuelfsch Kutzle. Neq. enim Noctuis admodum dissimilis est. Alioquin aliud genus huic si talica.
millimum, sed Italicas albidius, cauda longiore, auriculis altioribus Tschauytle vocant, quasi
Aisionem exiguum dicāt, simili nomenclatur quā apud Italos & Gallos, ratione. Itali, qui Alocharel
montem Plumbicum in Ducatu Urbinate incolunt, hanc avem Alocharelo vocant id est, A. lo.
³⁰ luconem parvū. Adeò varia & promiscua cōfusaq. est apud diuersas nationes avium nocturna-
rum appellatio, quæ plerumq. ab analogia quadam, quæ inter res ipsas est, detorquerunt, & ab
alijs nominibus potius, quam à rei natura, vi potē quæ vulgo, inò etiam doctis ignota est, pe-
titur.

GENVS. DIFFERENTIÆ.

SCOPS Aristotelī & Plinio peculiaris quādam nocturnarum species ponitur. Quare haud
rethē, vel ad Oros vel ad Vlulas, vel etiam ad Noctuas reducetur. Hoc tamen ei cum
Afionibus & Bubonibus commune est, quod auritus sit. Cum Vlulis verò, quod pedes
vtrinq. in æquū digitorum numerum disperitos habeat, vti & Alucones. Cum N̄ quis autem
³⁰ conuenit, quod pedum compositione, figura, colore deniq. & magnitudine his, qua u. alijs pro-
pior est. Hinc est, quod hæc avis alijs Ori genus, vt a Goropio, existimatur, nonnullis Vlula, vt a In Her-
Bellonio, alijs deniq. vt Ornithologo, Noctua aurita minima, omnibus verò alio quām quā o. motibena.
portet, referentibus. Propriam enim per se speciem sub nocturnorum genere constituit. Du-
plex huius reperitur diuersitas: una & quam hic delineatam dabimus, Italæ nostræ frequens.
Altera huic similis apud Germanos extat nostrate albidiior, cauda longiore, auriculis longiori
bus, reliqua similis. Veteribus, ut Aristotelī & b Alexādro Myndio, Scops in duplice genere
traditur. Quidam enim (inquit ille) omnibus anni temporibus patent & eam ab eum perenni, & aie-
xowes, id est, Semper a fatione vocabulo compito appellantur, qui eis incepit sunt proper vitum car-
nis. Aliquis autem interdum apparent, nec plus uno aucto die comorantur, qui & eis sunt a-
pti, & valde probansur. Differunt huius frē alio à perennibus illis, nisi corpulēcia pingui, & Keutzlin.
⁴⁰ quod vox his deest, illis minimè. Quidam Germani docti viri Scopem illum, qui semper conspi-
ciantur, Keutzlin interpretantur Germanicō, hoc est, Noctuam paruam, alterum verò, qui in au- Steinul.
tumno tantum appetit uno atq. altero die, ein Steinul, id est, Noctuam vel Vlulā saxatilem, illi Steinku-
inquit: ἄφοροι sunt, hi clamant sub crepusculo. At qui avis, quam Germani Steinkutz, id est, No-
ctuam saxatilem nominant, auriculas nullas habet, Noctuis potius adnumeranda; quare Scops
auritus esse non potest, nisi huius etiam generis auritæ quādam Noctua inueniantur: sic peren-
nes Scopes vocales esse ex Athenæo diximus, autumnales minimè: qui tamen e contra iuxta
hos viros clamant, vt illi muti sunt.

DESCRIPTIO.

⁵⁰ **S**COPS ab Alexandro Myndio citante a Athenæo, necnon b Aeliano, alijsq. veteribus, ita
depingitur, vt dicatur esse minor noctua, & in colore plumbeo albicantia puncta habe- b l.9.c.14.
re, & ab vtrisq. temporibus duas pinnas subrigere. Scopis alterum genus, quod autumni
tantum aliquot diebus appetit, altero illo perenni minus corpulentum esse, & Torturi, Palum-
boq. simile Sed videamus, num avis haec, quam Scopem esse credimus omni ex parte veterum
notis respōdeat. Quam nostrates Chiuno vocant, omnium rapaciū nocturnarum propè mini- Chiuno
ma est, si vnam, eamq. raram excipiatis, quæ Alaudam non superat. Noctua minor est, major Tur & etas de
do, Palumbo frē parvaulo tamen minor. Dodrantem eius longitudi implet. Magnitudine tan scriptione.
tum corporis & colore nonnihil à Bubone differre videtur. Caput eius teres instar globuli, Caput,
Plumulis vestitū, coloris vbiq. plumbi. Rostrum ei breue, obuncū, nigritū. Aures vel plumula in au- Rostrum.
tū modū surrecta, in mortuo rix apparēt, in vivo manifestiores & ex vna tācū pīnula cōstātes. Aures.

Color. Potissimum totius corporis color superficietenuis cinereus est, hinc inde non nihil admixto plumbico, maculis plurimis albicantibus, & plusquam vilius alterius rapacis nocturnae, ornatu pulcherrimo distinctus. In maioribus alarum & caude pennis transuersim positis maculae albae spicantur; Minores reliquias omnes praeter notas transuersas linea in longum nigra secat. Ruffo præterea decoro promiscue per totum respergitur, potissimum circa collum, & alarum initium. In uentre plumæ magis, quam alibi candicant, quarum uti omnium etiam reliquarum radices nigrae sunt, sed ha' peculiariter medio rufescunt, cætera albae, notis minimis ijsq. nigris variegatae. Oculi quales plerisq. nocturnis, ignei, crocei, splendidi. Tibiae plumosæ ex cinereo subrufæ: pedes exiguo fuscos ad plumbi colorem obscurum accedentes, squamosos, de C. L. 15. de piles in digitos binos anticos & totidē posticos dispartitos, vnguis fuscis instructos. In hac anim. c. itaq. auricula agnoscere est, auriculas in primis à supercilijs (ut inquit e Aelianus) secundum utramque tempora singulis plumulis vtrobiq. compositas. Deinde Noctua minorem esse, & Palum & Bellonij boferæ quallem. Denique notas plurimas habere albas in colore leucopheo. Malè igitur Gas error, ut Scopem Asionem esse putat, cum Asio sit Noctua longe maior. Neq. recte d Bellonius hanc d. 2. c. 36 modo à nobis descriptam autem Vlulam esse arbitratur, sola nominis Gallici coniectura datus, quæ à similitudine Latini petitur, nempe quod ea Gallis Hulotte vocetur, aliter Huette, Posterior tamen vox ad Bubonum & Asionum nomē Chat-huant proprius accedit, quam Vlula, et si Vlula cornibus seu auriculis plumis careat. Vlula insuper iuxta mentem e Aristotele Gallinaceo compar est, at haec avis ipso eodem teste nocturnarum rapacium minima

¹⁰ Nos Vlulam, qualem Ornithologus, dabimus tribus antè digitis præditam, cetera atque Scops, qui binos vtrinque habet. Hinc etiā perperam tradi patet ab Eustathio Scopes esse, quos R. mani seu Latini Koupous vel Goufous vocant. Hodie Guuo nostris dicitur Bubo, a Scopē certe longe alienus. *Koupous* *Goufous*.

V O X.

V Ocales sunt, ut docet Aristoteles, Scopes illi, quos quia semper apparent, *αισχωτες*, id est, perennes vocant. Hi forsitan fuerint, quales nuper calamo delineauimus, apud nos frequentes & sub crepusculum canentes, sonumq. edentes, quem nomen ver-
²⁰ naculum exprimit Chiuin. Alij qui raro apparent, muti sunt. Vocem Scopum inanconam insuta
uemq. esse Alexander Myndus scripsit, ut omnium ferè nocturnarum. Gyllius tāquam ex Ae-
lianō; Scops, inquit, omnes oris expressione, & articulata voce longè superat, & quemadmodum Pſi-
tacū & Pica, sic hominum & aliarum autum voices exprimit. Nos verba hæc non apud Aelianum
sed apud b Athenaeum legimus. Πάντα δι' τὰ τῶν ζώων ἴνγλοττα καὶ διπρωτίνα ἐστί τέλος φονίκων καὶ
μητέρας τῶν αὐθόρπων καὶ τῶν ἄλλων ὀρθωνύμων. Quo in loco, et si Athenaeus tū prius, tū post
de Scope scribat; attamen verba hæc nō mihi videntur ad Scopem pertinere, sed in genere ad Scopē non
aues, quarum lingua latiuscula, adeoq. liberior, & vox articulatior est, ut illas, & hominum ser-
monem, & aliarum auium uocem imitari dicamus. Quod quidem non solum Scopem non face-
re putto, sed neq. ullam aliam nocturnam auem Scops enim gestu corporis & circumactione col-
litantum, non autem uoce ad imitationem compitus uidetur.

I N G E N I V M.

Scopes aues (inquit Aelianus) quarum a Homerū mentionem facit, cùm earum multas circum aīn Ody-
Calypsus antrum versari scribit, viri bene saltandi peritis tradunt cum saltatione comprehen-
di, tum genus quoddam saltationis esse, que (si addibenda īs fides sit) Scops appellatur. Nam
quid īs aubus iucundissimum sit quo/dam ridiculū imitari, ex eo profectum verbum est ἀρνότεν, id
Scops sal-
ētē, effingere & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra affumulatione imitatur. b Plinius mimi-
cos hosce motus ac gesticulationes Scopi à veteribus attributas miratur, & vix credit: ita n. in genus.
quit. Nominantur ab Homero Scopes autū genus, neq. barum satyricos motus cùm insident, plerisq. me-
moratos facile conceperim mente: neq. ipse iam aues naescuntur. Nos uero non semel ridiculos ho-
sce gestus in pluribus nocturnis, præsertim in auritis obseruauimus, nec quicquam prodigiōsi
aut monstris subesse imaginamur. Cum enim collaret̄ agilia habeant, caput modo adducen-
do, modo protendendo, vertice nutando, humeros iactitando, saltitando, hystriones quodam-
modo imitantur.

G E N E R A T I O.

De generatione Scopum (inquit a Aristoteles) quanām sit, nihil adhuc exploratum habemus
nisi quid Faunōis flasibus appareant. Certum enim hoc est. Plinius Scopes amplius nasci
negat, quia scilicet imitationes illas mimicas in Scope non capiebat. Cū uero spe-
cies rerum sint sempiternæ iuxta mentem Philosophi, & reuera quādū saltem generationis
& corruptionis rerum stante mundo, duret uici studio, Plinium falli manifestum est.

50

A N T I P A T H E I A.

Scopes, ut in Aeliano addit a Gyllius mali punici grano percunt. Verū id in textu Græ-
co non legitur.

a L.6. Hi.

Hor. ani-

mal. cap.

46.

D E N O M I N A T A.

Σκωτῶιοι Græcis à Scope fortasse denominantur, apud Timonem in Laconia non infrequen-
ter, hominūculi, scilicet parui, siꝝ πατεῖς ab alijs dicti, qualis etiā Python Dindaricus suisse videtur.

Pigmæi.

V S V S I N C I B O.

l. 9. c. 15

A "ΕΙΣΚΟΠΕΣ teste a Atheneo, esui, non sunt propter vitium carnis. Qui verò autumno tantum uno aut altero die apparent, sunt edendo viles & valde probantur.

DE ALVCONE. Cap. V.

A Luco proximum saltem ab Otis merebatur locum, quod magnitudine ipsi nihil ce deret. Scops tamen ei locum præcipui, ne aues nocturnas auritas, quæ ad idem genus quodammodo pertinere, vel hoc nomine videbantur, duelleremus. Maximè vero, quia pro Astone seu Oto a plerisq. haberetur, idq. ob multa, quæ vtriq. sunt communia. Diferentia enim similius non minus, quam contrariorum, si iuxta ponantur, magis elucescit, & minor negotio notatur. Nunc verò reliquias non auritis Aluco, vel hoc meritò præponendus venit, 20 quia magnitudine superior est, non Noctuis tam, sed & Vlulis, ut potè qui Gallinaceo etiam maior est.

Æ Q V I V O C A.

E stis, quod Græcum alioquin Aluonis nomen est, tanquam significati præcipui, significare præterea mensam coqui, seu lanij, ut Suidas scribit: videtur autem acui ultima ad differentiam vocis ελαος qua misericordia est. E' λειος vero per ει diptongum in penultima Accipitris genus esse scribitur Hesychio & Varino. Sed alias etiam nocturnas aues, non hanc rātum Grammatici quidam cum Accipitrum & Aquilarum genere ineptè confundunt. Glis etiam animal quadrupes ελαιος vocatur. Est & ελαιος per αι ausis nomen de qua inter Paros agemus. Item ελαια, aut forte ελαια parua est aus, quæ ελαι, id est, paludes inspeccat ab atundinibus.

S Y N O N I M A.

E 'ΑΕΩΣ Græcis Aluco dicitur, & forte ελαιος cum aspiratione, quasi ελαιος, id est, palustris dicendum. Nam Vlulæ quoddam genus à paludibus Germani etiam Maßhv appellat. Quod nomen alioquin etiam Buteoni tribuunt, quod corporis specie aliquatenus Vlulam aut Bubonem referat. Αλεκαλος legitur apud Aristotelem, ubi Gaza vertit Ciconia, quasi legerit πελαργός. Sed apparet hoc nomen Ialicum esse aut nocturna ab aliquo forte ascripsum, vt vocem Alcalaphon interpretaretur, & à librarijs postea perperam insertum. Sylvestrico Ololygon est Luocalis aus, videtur autem Luocalē pro Alocho, vel Alucone dixisse. Ololygon quidem apud Græcos varijs modis accipitur, à nullo tamen pro aue nocturna, etiū onomatopœia ipsa, ad Vlulam auem accedat. Alioquin Aristoteles ranarum marium vocem, qua fæminas ad coitum alliciunt, ololygona nuncupat. Vocis Bluco, qua nunc Latini vtuntur, author est Aristote-
lus interpres Gaza, qui em ab Italibz mutuatus videtur. Hanc enim vulgo Alocho nominant: vnde ipse vocem Aluco formauit, quæ apud veteres Latinos nusquam reperitur. Quod idem alijs sibi in Latinorū vocabulorum penuria fecisse comperitur. b Albertus ubi apud
a l. 2. His. circa fin. Oolygon. Luocalis. Etymolog. Aristotelem ελαιος legitur, habet Aquila Aleom, nimic ex Avenca, quicunque reliquias Arabibus Græce linguae ignarus, ideoq. malè Aristotelem vertens, & perius ipse à semilatinis hominibus, ut potè nec Latine nec Arabicæ callentibus traductus, omnia foeda barbarie conspurcunt, & tenebris casam illam nubem naturalibus rebus obtenderunt. Ceterum vernacula huius vocabulioriginem indaganti, neque aut domi nostræ, multo minus apud Græcos Latino suè eam reperiunt, commodum in manus uenit V Wolfgangi Lazij de gentium transmigratio-
nibus liber, antiquitates cum gentis tum lingue Germanicæ continens, qui mihi fidem fecit; /nam ut cuique artifici in sua arte, ita & culibet homini in suo idiomate, tanquam eius peritò credendum est.) Alocho nomen a Germanis petitum esse. His enim Lochen seu locken alliceret signat, & locker alleatore. Vnde addito articulo à pro ein, quo superiores Germani Au-
straci præcipue, frequentissime utuntur, fit à Locker, & immutatum Alocho. Eo autem no-
mine non temerè donatus videri potest, quod vt multis alijs nocturnis, ita & ipso aucupes re-
tibus viminibusq. iniuscatis auiculas capiendas alliciant. Multis enim alitibus insitum est ad
aves nocturnas vbcunq. visas, propter formæ nouitatem, tanquam ad ratum quodam specta-
culum denso grege confluere, ita vt Bubones, Vlulæ ac Alucones omnis illecebra instar sint.
Itaque incertæ aut iniuscantur aut irretiuntur. Partitione forsitan a origine nostratisbus aces
frugum nimicrum glumi paleæ ac quisquile locco dicuntur, quod ijs aut Gallinas agricola-
columba.